

NYUGATI UTAZÁS

ÍRTA: ISKARIOTES

AZ ŐS SHOUNEN FIGHT

Van egy félezer éves regény, ami a ma ismert összes shounen fight sorozatot inspirálta és ihlette. A regény a mai napig meghatározó mind az animék, mind pedig a mangák, de a játékok világában is. Fordulatai, karakterei mindenhol visszaköszönek, ez a: Nyugati utazás.

A Nyugati utazás, avagy a Majom király története című regény közel 500 éve jelent meg első ízben Kínában. De kulturális hatása, öröksége mind a mai napig érezteti hatását, nemcsak hazájában, hanem Koreában, Japánban és gyakorlatilag az egész Indokínai-félszigeten is.

A mai ismert shounen fightok szinte végletekig kizsigerelik ezt a művet, és minden mozzanatát felhasználják. A hős különlegesen születik meg? Nyugati utazás. A csapatot össze kell szedni? Nyugati utazás. Átváltozások? Nyugati Utazás. Bármit mondasz, azt már megírta réges-régen Vu Cseng-en mesterművében.

A történet

Műfajilag a regényt nehéz besorolni. Egyszerre tűnik egyfajta legenda gyűjteménynek és egy szatírának. De épp úgy megfelel a taoizmus és a buddhizmus gondolatainak gyűjteményként. Ezekkel együtt remekül működik, mint kalandregény, ami az egyéni megvilágosodást, a hit keresésnek és megtalálásának nehézségeit is bemutatja.

Természetesen a kortársak is mást láttak meg benne. Többen úgy vélték a (kínai) alkímia titkait írta le a szerző. A kínai alkímia nem az arany csinálásra helyezte a hangsúlyt, hanem az emberi test gyógyítására, mely érdekében sok mindenre kísérleteztek, így megvizsgálták, hogy milyen hatást gyakorol az emberre a higany és a fahéj elegye, és hasonlók. (Az Acélalkimistából ismerős lehet ez a felosztás a nyugati alkímia és a keleti alkaheisztia közt.)

Európai regény megfelelőt nehéz rá találni, pikareszk regénynek tűnhet. Legközelebb hozzá John Bunyan (1628-1688) „A zarándok útja a jelenvaló világból az eljövendőbe” című alkotása áll. De a várt vallásos áhítat és a szent szövegek helyett tele van profán elemekkel a cselekmény. Hszüan férfi létére terhes lesz, Szun Vun-kung pedig kisgyerekeket is simán megöl. A regényt négy nagy, de egyenlőtlenül hosszú részre lehet osztani.

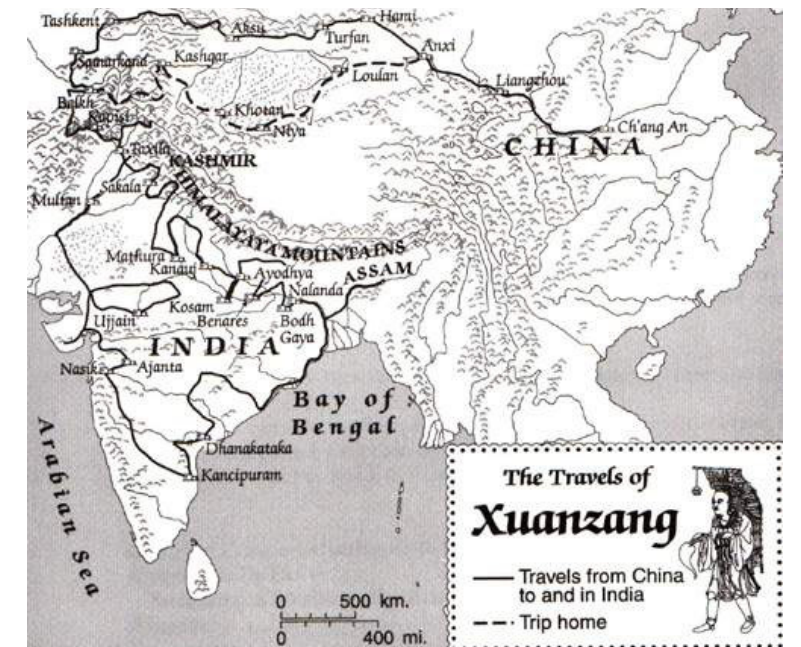
Az első hét fejezet Szun Vu-kung élettörténetét meséli el. A születésétől, a királyságának megalapításán át, egészen a Mennyek Palotájába való felemelkedéséig, ahol lovarda mester lesz, majd lázadása miatt 500 évig egy hegy alá zárják el. A vietnami folklór szerint Szun az országban található öt Márvány-hegy egyikének az alján volt elzárva. Ezt követően a 8-12. fejezetek Hszüan-cang történetét mesélik el. Hogyan számúzi Buddha a második tanítványát a földre, miképpen születik meg halandó testbe és miképpen nő fel az emberek világában. Valamint, hogy a kínai császár miképpen látja meg Buddha tanításaiban a reményt, és kéri fel a szerzetest, hogy induljon el Indiába a szent könyvekért.

A harmadik rész a leghosszabb, a 13-99. fejezetek, ahol Hszüan-cang és tanítványai több

évig utaznak India felé, s útjuk során rengeteg tájat és országot érintenek. A 13-22. fejezetekben Hszüan-cang összeszedi kísérőit, akikkel közösen halad tovább a szent papírokért. A 23. fejezettől a 86-ig összesen 24 különböző hosszú kalandba keverednek bele. Szörnyetegekkel harcolnak, gigászi folyókra kelnek át, égő hegyeket másznak meg, nők által uralt királyságba merészkednek, de csábos pók fehér néppel is kalamajkába keverednek. Leggyakoribb ellenfeleik a különböző jao-guaiok (妖怪 - igen, ők bizarr szörnyek, a japánok innen vették át a youkai fogalmat). Vagy éppen mitikus erejű rókával, Baigu Jinggaal, egy alakváltó démonnal harcolnak.

Végül az utolsó részben, a 100. fejezetben Buddha megjutalmazza kitartó követőit, így mindenkinek érdemei szerinti elismerést kap.

Bár a megpróbáltatások véletlenszerűnek tűnnek, mégis van rá utalás, hogy maga Buddha az, aki ezeket a csapásokat a csapatra zúdítja. Csak azért, hogy meglegyen a kellő számú próbatétel. A könyv némi önellentmondásban van saját magával. A szereplők 14 éves útról számolnak be, de ha valaki összeszámolja hány esztendő telt el, akkor csak kilenc évet kapunk. A különbség abból fakadhat, hogy a szerző úgy gondolta, később még lehessen a könyvhöz írni.

Az alkotó

A művet Vu Cseng-en (吳承恩 vagy 吴承恩, 1500.4./5./6.-1580.2.) írta, a Nyugati utazás egyike a „négy nagy klasszikus kínai regény”-nek. Vu életéről keveset tudunk, Huai’an városában született, Csiangszu tartományban, szerény anyagiakkal rendelkező selyemkereskedő családban nőtt fel. Apja, Vu Ru alapműveltséggel rendelkezett, tehát tudott írni és olvasni. Már fiatal korában megmutatkozott, hogy ért a művészetekhez, jól rajzolt és festett, a népmeséket, legendákat, mítoszokat olvasta, valamint már ekkor írt verseket, és jó volt a különböző tábla játékokban.

Hivatali vizsgát későn, 40 évesen tett Nanjigban, 1544-ben. Majd Pekingbe került, ahol 1546 és 1552 közt élt és dolgozott, itt tagja lett egy irodalmi klubnak. A bürokrata pályát elhagyva egészen 1570-ig utazgatott az országban, huza-mosabb ideig volt Changxing városában, majd hazatért Huai’anba. Végül szegényen, család nélkül

halt meg, bár kortársai nagyra tartották, ő maga elégedetlen volt az életével. Elítélte a politikai romlottságot és a korrupció mértékét, ami uralta az országot.

Főművét, a Nyugati utazást titokban írta meg 1570 körül. A korabeli kínai irodalmi közeg lenézett műfajnak tartotta a regényt, túl vulgárisnak érezték. Ezért Vu csak álnéven jelentette meg írását, sokan – többek közt – emiatt is megkérdőjelezik, hogy valóban ő írta-e a művet. A helyzetét tovább rontja, hogy a mű első ízben 1592-ben je-

lent meg, tehát a szerző halála után jó 10 évvel. Ráadásul Vu Cseng-en sehol nem utalt a műre, így a XX. század elejéig a legtöbb kínai forrás ismeretlen szerzőt jelölt meg alkotóként.

Már csak azért is az anonimitást kellett választania, mert a műve erősen satirikus. Hszüan-cangot, a buddhista szerzetest önálló jellem nélküli alakként ábrázolta. A cselekmény központjába pedig egy izgága, öntelt, agresszív, csintalan majmot tett meg. Ezt pedig a korabeli konfuciánus-taoista mandarin elit nehezen tudta elfogadni.

A négy klasszikus kínai regény

Cím	Kínaiul	Író
A három királyság regényes története	三國演義 - Szan kuo jen ji	Lo Kuan-csung
Vízparti történet	水滸傳 - Suj hu csuan	Si Naj-an
A vörös szoba álma	紅樓夢 - Hung lou meng	Cao Hszüe-csin
Nyugati utazás	西遊記 - Hszi ju csi	Vu Cseng-en

A kalandor

Hszüan-cang (唐三藏): A Nyugati utazás főhősei közül az egyetlen, aki valóban egy létező személy volt. Születési neve Chen Hui vagy Chen Yi, születési éve bizonytalan, 598 és 605 közé teszük, de általánosan a 602-t fogadják el.

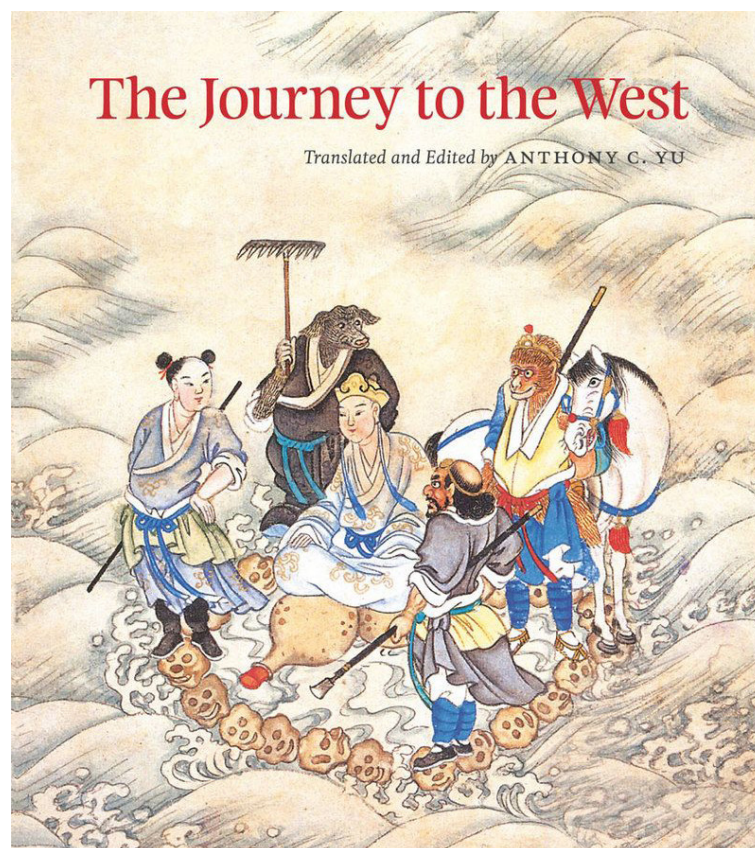
Egyik őse, Chen Shi (104-186) a keleti (késői) Han-dinasztia (Kr. e. 206 - Kr. u. 220) minisztere volt. Dédapja, Chen Qin a keleti Wei-dinasztia (534-550) idején Shandong vezetője volt. Nagyapja, Chen Kang a Taixue Akadémia professzora volt. Apja, Chen Hui a Jianglin körzet bírójaként szolgált a Szuj-dinasztia (581-618) idején, a konzervatív konfuciánus filozófiát követte, s 611-ben hunyt el.

Bátyja, Chensu (más néven Changjie) Lojang városához közeli sziklatemplomokban élt. A Lungmen-barlangok (kínaiul: „sárkánykapu-barlangok”) ma már a világörökség részeit képezik. Hszüan az ő hatására fordult a buddhizmus felé, habár már 8 évesen komoly tudást mutatott fel a konfuciánus tanítások ismeretéből.

Időközben 618-ban megdöntötték a kérész életű Szuj-dinasztiát, és megalapították a Tang-dinasztiát (618-907). Az ifjú a harcok elől Honanból Szecsuan tartományba menekült, ahol Chengdu városában telepedett le. 622-ben buddhista szerzetesnek szentelték fel, megtanult szanszkrittül, illetve egy ma már kihalt nyelvet, a tokhárt is el-sajátította. 629-ben az ifjú szerzetes álmodt látott, ami után elhatározta, hogy Indiába utazik, hogy a vallás szent iratait Kínába hozza. Döntését segítette az is, hogy a Kínában található buddhista szövegek rossz minőségűek voltak, gyakran el-lentmondtak egymásnak. Útja során bejárta a mai Nyugat-Kínát, Kirgizisztánt, Üzbegisztánt és Afganisztánt. Eljutott Pakisztánba és Indiába is.

644-ben átkelt az Induson és megkezdte útját hazafelé. Visszatérése során 20 lóval indult meg 527 doboznyi szent iratot cipelve magával, amikben 657 könyv rejtőzött. 647-ben már Kínában diktálta le emlékiratait, amit egy Bianji nevű szerzetes jegyzett le. A szöveg összesen 12 teker-csre fért rá és több mint 120 területet, régiót vagy országot mutatott be. Utazása – a regény esemé-nyei nélkül is – kalandos volt, többször menekült rablók elől, volt, hogy az elefántját is levágták a banditák. De egy alkalommal folyami kalózok is el-rabolták, és fel akarták áldozni. A számítások sze-rint kb. 50 ezer kilométert tett meg.

Élete során 1330 szanszkrit művet fordított le kínaira. Bár több világi hivatal is felajánlottak számára, mindegyiket visszautasította, és a szent iratok fordításának szentelte életét. Tudása olyan

nagy volt, hogy a buddhizmus két legnagyobb ágát alkotó, úgy nevezett Kis Szekér és Nagy Szekér követői is elismerték bölcsességét.

664. február 5-én hunyt el. A hagyomány szerint egymillióan kísérték el a gyászszertartásra és 30 ezren virrasztottak mellette. Földi maradványai Japánban, a Nara városában található Jakusidzsi szentélyben található, mivel 1942-ben a Japán Birodalmi Hadsereg elrabolta az országból. Sajnos a regényből eme bámulatos életútból szinte semmi sem jön át, Hszüen egy végtelenül unalmas, egyszínű, gyáva, fantáziátlan személy, aki mindenért ugrasztja Szun Vunt. Kedvenc itala a langyos víz és az íztelen rizs.

Karakterek

Szun Vun-kung (孙悟空 – A Világ Hiuságára Ráébredt Majom), a Majom király(孙悟空): a történet főszereplője (Toriyama róla mintázta Son Gokut). Aoláj ország Virág-gyümölcs hegyén született egy kőtojásból, nemzői a szél, a hold, a föld és a nap. Majom teste van, hatalmas farkokkal, arca szintén majompofájú, sokan Rhesus Makakónak gondolják. A hegy maga a valóságban is létezik Huaguo-hegy néven, Lianyungang város közelében. Itt található a Majom szikla, ami egy majompofára hasonlít, igazi turista csalogató, különösen az Őszközépnep utáni napokban, amikor Szun Vun emléknapiját tartják. Természete lobbanékony, dacos, erőszakos, valamint elősze-

retettel szól be gúnyosan, illetve a durva tréfákat is kedveli.

Hamar a majmok királya lett, lakhelye a Vízfüggöny Barlang volt, de kevésnek érezte a hatalmát, ezért elment Szubhúti pátriárkához (a hagyomány úgy tartja, hogy Buddha tanítványai közül ő értette meg legjobban az üresség elméletét), és megtanulta a bűbáj 72 formáját. A magyar szövegben ezt átváltozásként írják, ami félrevezető. Szun Vun valóban fel tud venni különböző alakokat (pl. légy), de ez a 72 képesség sok más is magában rejt. Így képes pl. vízen járni vagy bármely végtagját leválasztani és újranovesztani. Vagy akár mind a 84 ezer szőrszálából kis klónokat kreálni, vagy bármivé elváltoztatni azokat. Képes felhőbukfencet vetni, amivel egyszerre 54 ezer km-et tud megtenni.

Nappal 500 km-re, éjszaka 150 km-re tud előre látni, ráadásul szeme meglátja a démonokat, hiába vannak emberi alakban. De lement Jenlóhoz (Japánban Enma), az alvilág királyához is, hogy kihúzza saját és az összes többi majom nevét az Élet és Halál könyvéből (eredetileg csak 342 évet élt volna).

Alkalmas fegyvert a Keleti Tengerek Sárkánykirályának (Ao Kuang) arzenáljából kerített magának, ez lett a híres fütyköse (ahogyan a magyar fordításban szerepel), a Ruyi Jingu Bang, ami 8,1 tonnás volt, de le tudta kicsinyíteni tű méretűre. Valamint elkommendált magának egy fő-

nixszárnyas bíborarany sisakot, egy aranyszálas páncélinget és egy lótuszszálselyemből készült cipőt, kimondottan a felhőn járáshoz készítve.

Hatalma oly nagyra vált, hogy maga a Jádé császár (a kínai mondavilág egyik központi alakja, a mennyek ura) is magához kérette. Megtette az égi lovarda mesterének, de miután Szunt felvilágosították róla, hogy ez a legalacsonyabb rang, így fellázadt a császár ellen, aki tanácsadói hatására megadta neki az Éggel Egyenlő Nagy Szent rangot (a Majom királynak összesen 8 neve vagy rangja volt a regény alatt). De az sem volt egy elhanyagolható szempont, hogy Szun egy százezer fős mennyei sereg támadását is visszaverte. Szun Vun el is fogadta rangját, de egy idő után ismételen szembekerült a Jádé császárral (ellopta Laoce halhatatlansági elixírjét), így nem volt maradása. Kemény csata várt rá, amiben No-csa herceg (kínai folklór egyik hőse, Nezha - 10. oldal) és Esthajnalcsillag is részt vett, de ők is kevesek voltak ellene. Így végül maga Buddha zárta el az Öt Elem hegye alá cirka 500 esztendőre a majmot. Innen szabadította ki Hszüen Cang mester Kuanjin segítségével (Japánban Kanonként ismerik, ő testesíti meg a végtelen irgalmat és könyörületességet). De mivel tartottak Szun engedetlenségétől, ezért egy fejszorító pántot kapott, ami, ha a szerzetes elkezdte mormolni az „Om mani padme hum” („Éljen a lótuszban lévő drágakő”) nevű mantrát, akkor elkezdte szorítani a majom koponyáját.

A regény további cselekményében mindig az ő esze és ereje kell ahhoz, hogy a misszió sike-

res legyen. Gyakran kerül szembe mesterével, kiváltképpen Nyolctilalmas miatt. Homoki barátal ugyanakkor jól kijött.

Nyolctilalmas: Büntetése előtt a Tejút marsallja volt, de a Királyi Anya lakomáján lerészegedett és erőszakot akart végrehajtani a Holdisten-nőn. Fénykorában 360 ezer Mennyei katonának és 36 tábornoknak volt a parancsnoka. Ezek után kemény sörtés disznó képében reinkarnálódott, és egy kis tibeti faluban várta sorsának jobbra fordulását, Csu Kang-lie néven. Elég rusnyán néz ki: bár emberi teste van, feje egy disznóé, ormánya hosszú és szőrös, valamint hatalmas lelogó fülei és óriási hasa van.

A csapat második legerősebb tagja, ezzel együtt ki is merül minden fajta pozitív tulajdonságra. Fájóan beképzelt és önhitt, félelmetesen gyáva, ennél már csak falánksága nagyobb, valamint a nők utáni sóvárgása.

De ha ez még nem lenne elég, kolosszálisan ostoba is, aminél csak féltékenysége nagyobb Szun Vun-kung irányába. Nemcsoda, hogy gyakran nevezik daizinak, azaz ostobának, idiótának a regényben. Fegyvere a félelmetes, nyolcfogú gereblye (jiüchidīngpá 九齒釘耙), amivel rengeteg demont gyűrt le. 36 alakban képes átváltozni, egyes változatok szerint Nyolctilalmas erősebb lenne Szun Vunnál, de szándékosan visszafogja erejét.

Homoki barát (沙和尚): Eredeti neve Sa Vu-csing, a Jáde császár tábornoka volt, de a Barack-rés ünnepén Hszi-vang-mu, a Nyugati Anyakirálynő üveg kehelyét eltörte, így Futó Homok Folyójába száműzték (ez feltehetőleg a Kajdu folyót jelöli, ami a Tien San-ban található). Plusz büntetésként minden egyes nap a Mennyekből hét kardot dob-tak feléje, így Sa, hogy elkerülje ezeket, mindig a víz alatt próbált maradni. Kinézetre elég ocsmány, kopasz és rőt szakállú, bőre kék, a nyakában pedig egy kilenc koponyából álló nyakláncot visel. Fegyvere egy mágikus lábeke, amit maga Lu Ban készített számára (Lu valós történelmi figura, az építkezők és az ácsok védőisteneként tetszeleg). Valamint egy tököt hord magával, amivel sok folyón könnyedén át tudtak kelni hőseink. A három tanítvány közül ő a leggyengébb, az átváltozás mindössze 18 alakját ismeri. Gyengeségét mestere iránti feltétel nélküli lojalitással és higgadságával ellensúlyozza. Valamint a poggyászok többségét is ő cipeli. Az egész kompániában ő gondolkodik a leglogikusabban. A misszió végén

arhattá válik. (A DB-ben Yamcha kapta meg az ő szerepét.)

Sárkányparipa: Hszüan-cang hátasa sem akárci. Kuan-ji bodhizattva küldött egy jádesárkányt, hogy rajta utazzon a szerzetes a hosszú vándorlás során. A sárkánnyal első ízben a 15. fejezetben találkozunk, amikor a Yingchou-patakhoz érve Szun Vun megív vele. Bár Sárkányparipa erős és ember módjára képes gondolkodni, a történet során csak egyetlen egy alkalommal használja fel erejét.

Eredetileg ő Ao Lie sárkányherceg, a Nyugati Tengerek Sárkánykirályának harmadik fia, de fellázadt apja ellen, így Kuanjin megbüntette.

Feldolgozások

Több mint 150 filmfeldolgozás készült a regényből csak Kínában, és ehhez még hozzájön 40 tévésorozat. A legelső ilyen témájú filmet 1927-

ben forgatták le. Természetesen Koreában és Japánban is készültek különböző feldolgozások.

Anime és manga adaptációk is szép számmal vannak. Ha nem is egy az egyben dolgozzák fel a regényt, de karaktereket, helyszíneket vagy fordulatokat szívesen emelnek át a készítők. A legelső ilyen alkotás az 1941-es kínai Princess Iron Fan volt (e karakterről mintázta Toriyama Chi-Chit). A leghíresebb természetesen Toriyama Akira *Dragon Ball* mangája, ami bár csak lazán, de egy darabig követi a különböző karaktereket

és cselekményfordulatokat. Továbbá különböző mértékig olyan szériákban is fel lehet fedezni a regény hatását, mint pl. a *One Piece*, *InuYasha*, *Stranzinger*, *Naruto*, *Read or Die*, *Love Hina*, *Ranma ½*, *Saint Seiya*, *Pokémon*, *RWBY*, *Miraculous*, *Paprika* vagy éppen az *Avatar*.

Természetesen a videojátékok világára is hatással volt a regény (pl. *League of Legends*, *Warframe*, *Dota2*, *Smite*, *Paragon*, *Fortnite* címekben).

A Nyugati utazás és karakterei már szinte mindenhol megjelennek, így a 2008-as Pekin-gi *Nyári Olimpiai játékok egyik reklámja* is rájuk épült.

A regényt mindenkinek ajánlom. Hihetetlenül pörgős, minden egyes fejezetben van valamilyen harc vagy csata. Bár a könyv erősen épít arra, hogy az olvasó ismeri a kínai mondavilágot, de anélkül is könnyen érthető a cselekmény. Aki pedig fogékony rá, annak egyfajta kapudrogként is megfelel a könyv, ahogyan magába vonzza az embert ez a csodálatos világ.

